

Raport de activitate 2020

Asociația ARCHÉ este o organizație non-guvernamentală, non-profit, care desfășoară activități de cercetare, conservare, punere în valoare și promovare a patrimoniului cultural. Misiunea sa este de a susține și promova interesul pentru patrimoniu, prin înțelegerea rolului social al acestuia și a valorilor specifice. De la fondarea sa, Asociația ARCHÉ și-a dorit ca, prin proiectele sale, să faciliteze dialogul între specialiști din diferite domenii implicate în procesele de protejare a monumentelor istorice, precum și între specialiști și publicul larg.

Echipa ARCHÉ este alcătuită din tineri profesioniști, din domenii precum arhitectură, istorie, istoria artei, economie, științe juridice și comunicare, care și-au propus să atragă atenția asupra faptului că patrimoniul este o resursă complexă și sensibilă, în continuă nevoie de cunoaștere și gestionare responsabilă.

Membrii și voluntarii ARCHÉ:

- Inventariat și documentat peste 1000 de castele și conace din România;
- Creat arhiva online www.monumenteuitate.org, ce oferă gratuit imagini, informații și reprezentări grafice ale fostelor reședințe nobiliare, din Transilvania, Maramureș, Crișana, Banat, Oltenia, Muntenia, Dobrogea și Moldova;
- Organizat patru ediții ale „Școlii de Vară la Castel”, un proiect educațional interdisciplinar, adresat studenților din domenii precum arhitectura, istoria, istoria artei, peisagism, restaurare;
- Documentat și prezentat proiecte de revitalizare, reabilitare sau restaurare a patrimoniului și peisajului cultural de pe întreg teritoriul României;
- Organizat peste 50 de tururi culturale în cadrul proiectului „Castle Break”;
- Realizarea tuturor demersurilor necesare pentru ca monumentul emblematic al orașului Constanța, Cazinoul, să poată fi considerat un reper de calitate pentru domeniul protejării patrimoniului construit prin conservare participativă.

Din 2017, Asociația ARCHÉ este membră a Europa Nostra, organizație europeană ce reunește persoane fizice și juridice cu activitate relevantă pentru domeniul patrimoniului cultural.

Pe viitor, Asociația ARCHÉ dorește să își extindă proiectele și să dezvolte noi inițiative care să confirme și să promoveze ideea conform căreia patrimoniul cultural este un catalizator al dezvoltării economice. Suntem convinși că patrimoniul cultural reprezintă istoria noastră comună, ne definește prezentul și determină rezultatele viitorului. Reunind atât valori materiale, cât și imateriale, patrimoniul constituie o resursă neregenerabilă, fundamentală pentru dezvoltarea durabilă a unei societăți prospere, bazată pe incluziune socială și participare.

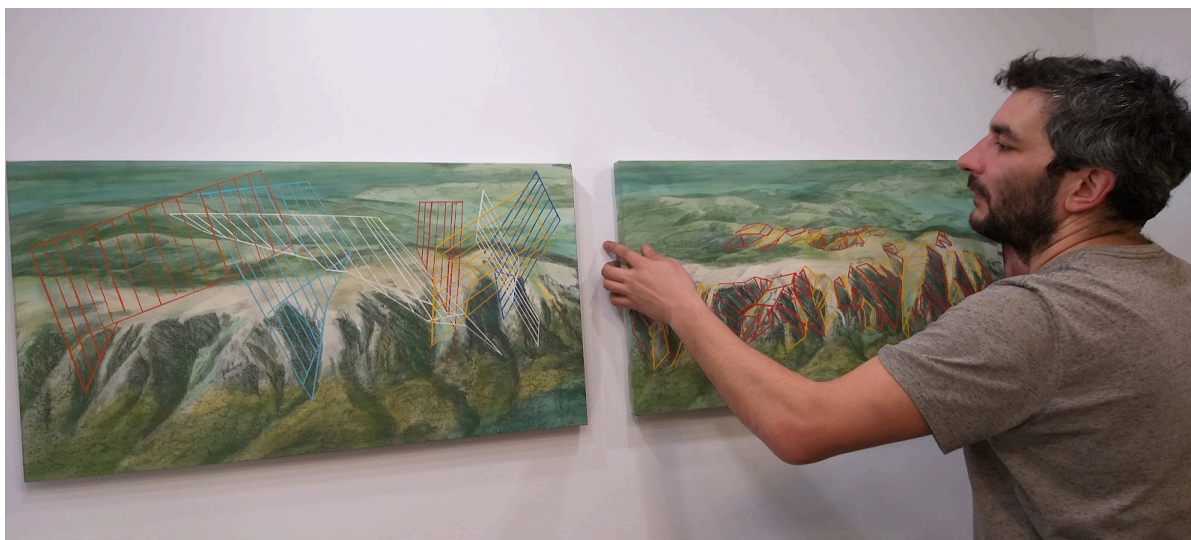
Proiecte culturale și editoriale în 2020

CARTOGRAFIA IMAGINII: NARAȚIUNE / SPAȚIU / TIMP

Cartografia imaginii: narațiune / spațiu / timp este un proiect al Asociației ARCHÉ, dezvoltat alături de Galeria H'art, Muzeul Național al Hărților și Cărții Vechi, Centrul Multicultural al Universității Transilvania, rețeaua Cărturești și Universitatea Națională de Arte din București, din dorința de a prezenta arta contemporană românească în forma ei actuală și a arăta legăturile solide care se formează între cultura vizuală și cultura scrisă.

Printr-o serie de activități specifice (tur ghidat/lecție deschisă cu studenții de la Universitatea Națională de Arte, conferință, lansare de catalog, expoziție) desfășurate pe durata întregii zile de 15 ianuarie, Ziua Culturii Naționale și cu sprijin financiar de la Ministerul Culturii, ne-am propus să discutăm despre arta lui Ștefan Ungureanu accentuând strânsa conexiune dintre imagine și cuvântul scris. Proiectul a subliniat legătura dintre cele două componente, textul și imaginea care compun o relație vizibilă între opera descrisă în textele critice ale catalogului și opera prezentă în cadrul expoziției. Cel mai recent catalog al artistului Ștefan Ungureanu: *Mapping Narratives, Time and Space*, ed. Ioana Marinescu, Ed. Vellant, 2019 a fost lansat cu ocazia unei conferințe (Cărturești Modul) și a unei expoziții (Cărturești Carusel) care a reprezentat o oportunitate de a înțelege complexitatea unei lucrări de artă, analizată chiar de specialiștii care au scris studii critice și teoretice și au conceput un design care să reprezinte lucrările în cea mai ergonomică formă cu putință.

„Ziua Culturii Naționale” a reprezentat prilejul ideal de a aduce în discuție arta unui tânăr artist urmărită din perspectiva reprezentării vizuale și a celei generate de cultura scrisă. Pornind de la catalog, s-a realizat o selecție care a generat expoziția de la Cărturești Carusel și o conferință care a reunit o parte din autorii textelor. Toate aceste evenimente au venit în completarea unui discurs creat în jurul artei lui Ștefan Ungureanu: există artă contemporană produsă de tineri artiști, care are un bogat conținut teoretic, ipoteză întărită de criticii de artă, curatorii și specialiștii din domeniu. Mai mult decât atât, interacțiunea cu studenții din prima parte a zilei a demonstrat că există un soi de experiență care se poate transmite mai departe și care poate deveni un model pentru tânăra generație de artiști.

Prin etapele de lucru ale proiectului, considerăm că am reușit să ne atingem scopul de a educa publicul care a participat la turul ghidat/lecția deschisă, la conferință, lansarea de catalog și expoziție, (una dintre

ele sau poate chiar la toate), despre arta contemporană și de a sublinia legătura dintre două componente importante ale istoriei artei, textul și imaginea, care formează o relație vizibilă între opera reprezentată în catalog și opera prezentă în cadrul unei expoziții.

Cu ajutorul conferinței de la Modul Cărturești, distribuită live pe rețelele de socializare și proiectată la Centrul Multicultural al Universității Transilvania din Brașov, am reușit să atingem obiectivul de a promova cercetarea din istoria artei, a autorilor de texte teoretice/critice și a cataloagelor de artist ca instrumente de cunoaștere despre artă, pe parcursul discuției dintre invitați.

Bound to Spacetime este un proiect cultural complex care, pornind de la o serie tematică de lucrări ale artistului Adrian Preda, și-a propus să producă o expoziție de artă contemporană și o serie de evenimente conexe (conferințe, ateliere cu copii, proiecții 360°). Acest demers a încurajat producția de artă contemporană cu ajutorul cercetării artistice, a promovat arta în spații alternative (un muzeu care nu are profil special dedicate artelor plastice, săli de conferință, planetariu) și a susținut dialogul și mobilitatea culturală, generând noi audiențe, care nu au luat contactul cu această sferă culturală.

Acest demers cultural a pornit de la activitatea artistului Adrian Preda, care, folosind metoda de cercetare artistică a dezvoltat numeroase proiecte dedicate reprezentării spațiului cosmic. Începând cu expoziția *On Heavenly Bodies* din 2015, continuând cu înscrierea la un doctorat artistic în 2018 și terminând cu viitoare expoziție din această toamnă de la Muzeul Național al Hărților și Cărții Vechi (MNHCV), Preda demonstrează un interes constant pentru corpurile cerești, hărțile astrale sau monumente cu caracter emblematic. Preocupat constant să-și îmbunătățească uneltele teoretice și abilitățile discursive, artistul a participat și la numeroase conferințe de tip Artist Talk (Institutul Cultural Român din Berlin, Centrul Multicultural al Universității Transilvania din Brașov – în cadrul proiectului *Plotting the Path*, 2018) și a demarat o cercetare artistică în cadrul studiilor sale doctorale cu titlul „Animalul sintetic. Ecologie și artă ecologică”, reprezentând o incursiune în reflectarea gândirii ecologice în arta vizuală.

Statementul proiectului este descris chiar în cuvintele artistului după cum urmează: „Începând cu anul 2014, am căpătat o curiozitate sporită față de spațiul cosmic și mi-am propus să mă documentez despre acest subiect. Eram interesat să-mi schitez mental distanțe, dimensiuni, dinamici, vecinătăți, clasificări, subordonări - cu alte cuvinte de a înțelege mai bine imensitatea în care ne aflăm, ce alte entități o populează și în ce manieră. Pe măsură ce înaintăm cu acest proces, s-a produs o acumulare și la nivel vizual. Imaginarul meu a început să fie invadat treptat de o mulțime de viziuni din această direcție”.

Seria de activități a debutat cu un atelier online pentru studenții internaționali ai Universității Transilvania din Brașov, ce a presupus o colaborare cu Centrul Multicultural al Universității Transilvania și cu CESI (Centrul de Excelență în Studiul Imaginii) a cărui echipă ne-a sprijinit cu relocarea atelierelor în mediul online, pentru studenții masteranzi ai primului an. Astfel am ajuns la viitorii specialiști din sectorul cultural, oferindu-le materiale de studiu profesionale și adaptate nevoilor lor specifice, având ca bază opera lui Adrian Preda și noua expoziție vernisată în noiembrie. Proiecția digitală 360, a avut loc cu succes în cadrul Festivalului Amural pe Bastionul Postăvarilor, și a fost o componentă interactivă și inovatoare care a conferit noi dimensiuni artei lui Adrian Preda. Acest demers a atins cât mai sintetic cele trei obiective: al cercetării artistice prin utilizare de noi resurse într-un mediu tradițional cum este cel al picturii, al promovării culturii în spații alternative, care nu sunt neapărat galerii sau muzee de artă, și cel al mobilității naționale care să genereze noi forme de interes pentru noi tipuri de audiențe.

Vernisajul expoziției a avut loc pe 12 noiembrie, alături de o conferință online, și a reprezentat o inovație de mobilizare atât insitu în spațiul galeriei, dar și pe paginile de socializare ale proiectului și ale partenerilor noștri. Această opțiune, adaptată la noile restricții de circulație și interacțiune, a avut ca rezultat concentrarea mai mare asupra evenimentului central al proiectului, a generat noi audiențe și a compensat limitările și restricționarea socială în vigoare la acel moment.

THE FUTURE IS HERITAGE

Proiectul **The Future is Heritage (FiSH)** și-a propus să aducă împreună studenți, tineri profesioniști, voluntari și entuziaști din domeniul patrimoniului cultural, într-un schimb intergenerațional și interdisciplinar de cunoștințe și experiențe care să ducă la dezvoltarea competențelor profesionale și personale în domeniu, la creșterea vizibilității acestei teme și la dezvoltarea unei rețele europene a tinerilor din acest sector. FiSH își propune să încurajeze schimbul de cunoștințe intergeneraționale și participarea activă a tinerilor în politicile și proiectele de patrimoniu. Echipa de proiect a Asociației ARCHÉ va fi co-organizator al școlii de vară Heritage Field School, organizate împreună cu partenerii noștri din Olanda și finanțate de aceștia. Acest eveniment va avea loc în luna iunie pe Zuid Water Linie și va prezenta rezultatele acesteia în cadrul Summit-ului Europa Nostra, acest summit fiind o oportunitate pentru reprezentarea României în cele mai înalte foruri europene din domeniul patrimoniului cultural. Un aspect fundamental al proiectului îl reprezintă accesibilizarea patrimoniului către publicul larg și conectarea non-specialiștilor la valorile culturale pe care le reprezintă. Acest lucru se va realiza prin intermediul activităților și prin produsele principale ale proiectului - filmului documentar și expoziția interactivă.

Având în vedere contextul pandemiei Covid-19, școala de vară internațională și evenimentele aferente s-au desfășurat preponderent în online, sub forma unor webinarii tematice și a diverselor interacțiuni realizate pe platformele de social media. Webinariile au fost pregătite de-a lungul a multiple întâlniri de lucru, atât interne (în cadrul Asociației sau alături de colaboratorii săi din România), precum și alături de partenerii noștri de la Erfgoed Brabant (Țările de Jos) și Rempart (Franța), cu sprijin suplimentar din partea unor tineri profesioniști din Irlanda și Spania, conturând astfel o echipă de proiect multidisciplinară (arheolog, peisagist, istoric, istoric de artă, specialist în educație muzeală etc.) și diversă. Temele acoperite au fost patrimoniu și turism, patrimoniu și comunități, patrimoniu și incluziune socială, patrimoniu și reconversie, iar publicul prezent la aceste webinarii axate pe dezbateri și dialog cu participanții a cuprins reprezentanți din peste 20 de țări - majoritar din Europa, însă au fost participanți chiar și din Statele Unite, China și Australia, ceea ce demonstrează atractivitatea unei astfel de inițiative chiar și la nivel extra-european.

Proiectul The Future is Heritage a fost receptat pozitiv de către publicul țintă, chiar și în condițiile unui an plin de provocări pentru societate. În acest context, precum și datorită colaborării extrem de fructuoase cu partenerii noștri din Franța și Țările de Jos, considerăm că proiectul merită dus mai departe și exploatat la adevăratul său potențial. Pentru ca acest proiect

să se dezvolte pe viitor, este nevoie în primul rând de sprijin financiar constant, astfel încât membrii echipei să se poată concentra pe conceperea și implementarea unor activități de calitate, în loc să-și redirecționeze resursele spre a obține cât mai multe granturi. De asemenea,

ar fi de ajutor o mai largă și strânsă colaborare din partea mai multor actori educaționali și a organizațiilor non-guvernamentale, astfel încât această inițiativă să fie cât mai diseminată și, în final, să se realizeze acel schimb internațional, intergenerațional și interdisciplinar de cunoștințe și experiențe care să pună cu adevărat patrimoniul cultural pe agenda publică la locul care i se cuvine.

Zilele arhitecturii balneare din Govora

Orașul Băile Govora s-a dezvoltat într-un cadru natural aparte, pornind de la valorile termale prezente aici. Pornind de la un singur stabiliment de băi inițial, în doar trei decenii au fost puse bazele unui oraș termal modern, dezvoltat după principiul „orașului ideal” și al stațiunilor termale din Vestul Europei. Astfel, nucleul central este reprezentat de parcul istoric, ce găzduiește principalele clădiri balneare și Cazinoul. În continuarea acestei zone, se desfășoară orașul, cu vilele istorice ale elitei, prăvăliile și casele localnicilor ce îmbină armonios stilurile de arhitectură occidentale cu tehnicile constructive locale, rezultatul fiind un pitoresc muzeu în aer liber, înconjurat de un cadru natural prețios. Acestea creează un peisaj cultural valoros la nivel național și, la nivel european, un exemplu relevant de oraș termal aflat la granița dintre Orient și Occident.

Proiectul are două direcții (educare și implicare), și se adresează comunității locale, Primăriei și proprietarilor de clădiri istorice ca beneficiari direcți și grup țintă, completat de turiști și locuitorii orașelor din apropiere și angajați ai instituțiilor responsabile de protecția patrimoniului.

Proiectul a debutat cu o masă rotundă, având ca obiectiv crearea unui cadru de colaborare între actorii locali și regionali relevanți. Evenimentul a avut ca scop înțelegerea patrimoniului ca resursă pentru dezvoltarea durabilă și stabilirea cadrului de elaborare a Planului comun de acțiune pentru protejarea și revitalizarea clădirilor valoroase, util pentru viitoarea Strategie de Dezvoltare Locală.

Pornind de la cercetarea realizată anterior, s-au organizat în cadrul acestui eveniment de o săptămână: ateliere interdisciplinare, o expoziție, 2 tururi ghidate tematice și 4 prelegeri, pentru a crește nivelul de conștientizare a valorilor fondului construit și a motiva comunitatea să se implice în protejarea acestora. Acestea au fost completate de seri informale de storytelling, prin care am creat un spațiu de dialog despre identitatea locală pornind de la clădirile istorice și am cules povești și valori din comunitate, care au fost integrate într-o hartă și un tur digital în aplicația Quesito.

În plus, am restaurat alături de voluntari locali, specialiști și meșteri, un foișor istoric, folosind tehnici și materiale tradiționale, pentru a oferi un exemplu de bune practici în comunitate.

Școala de Vară la Palat

În perioada 17 și 27 august, am participat ca parteneri alături de Fundația Cantacuzino Florești la 3 ateliere dedicate patrimoniului cultural și natural de pe Domeniul Cantacuzino Florești, jud. Prahova.

Atelierul de arheologie a reluat seria de cercetări începute în 2019 și s-a concentrat pe descoperirea urmelor amenajărilor din parcul istoric al Palatului Micul Trianon. Workshop-ul a fost dedicat studenților, absolvenților și tinerilor profesioniști cu activitate în domeniul patrimoniului cultural sau în domenii conexe, precum și celor pasionați de arheologie, istorie și/sau grădini. Atelierul de arboricultură a îmbinat aspectele teoretice cu cele practice referitoare la tăierile aplicate arborilor, în contextul mult mai restrictiv oferit de o grădină-monument istoric. Atelierul de arhitectură a urmărit să pună în valoare Uzina electrică din Florești prin intermediul unor activități de inventariere și interpretare a arhitecturii industriale și prin crearea premiselor elaborării unui studiu de fundamentare în vederea clasării acesteia în Lista Monumentelor Istorice din România.

Atelierele dedicate parcului de preumblare de pe Domeniul Cantacuzino Florești fac parte dintr-o serie de evenimente aflate sub cupola programului european Rendez-vous aux jardins.

